Lausunto koskien valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta (jätepuitedirektiivin muutos)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta 17.11.2023

Ilkka Nieminen, johtaja
Päivittäistavarakauppa ry

Sisältö

1. Kommentit koskien elintarvikejätettä
2. Kommentit koskien tekstiilijätettä

Kommentit koskien elintarvikejätettä (1)

- Kauppa pitää ruokahävikin vähentämistä tärkeänä ja tekee sitä määrätietoisesti.
- Vuonna 2018 vähittäiskaupan ja sitä palvelevan kaupan logistiikan ruokahävikki oli 1,6 % kaupan kautta kuluttajalle toimitettavien elintarvikkeiden painosta. Vuonna 2022 tuo luku oli enää 1,2 %.
- Komissio ehdottaa elintarviketeollisuudelle 10 prosentin tavoitetta ja kaupalle, ravintoloille sekä kuluttajalle yhteistä 30 prosentin tavoitetta vähentää elintarvikejätteen määrää.
- Valtioneuvosto sitoutuu varauksellisesti elintarvikejätteen vähentämisen sitoviin tavoitteisiin kotitalouksille, joiden osuus elintarvikehävikistä on kaikkein suurin, 46 %.
- Suomen ruokahävikkitiekartassa ei ole havaittu, että tarve tai mahdollisuudet vähentää hävikkiä eroaisivat ruokaketjun toimijoiden välillä.

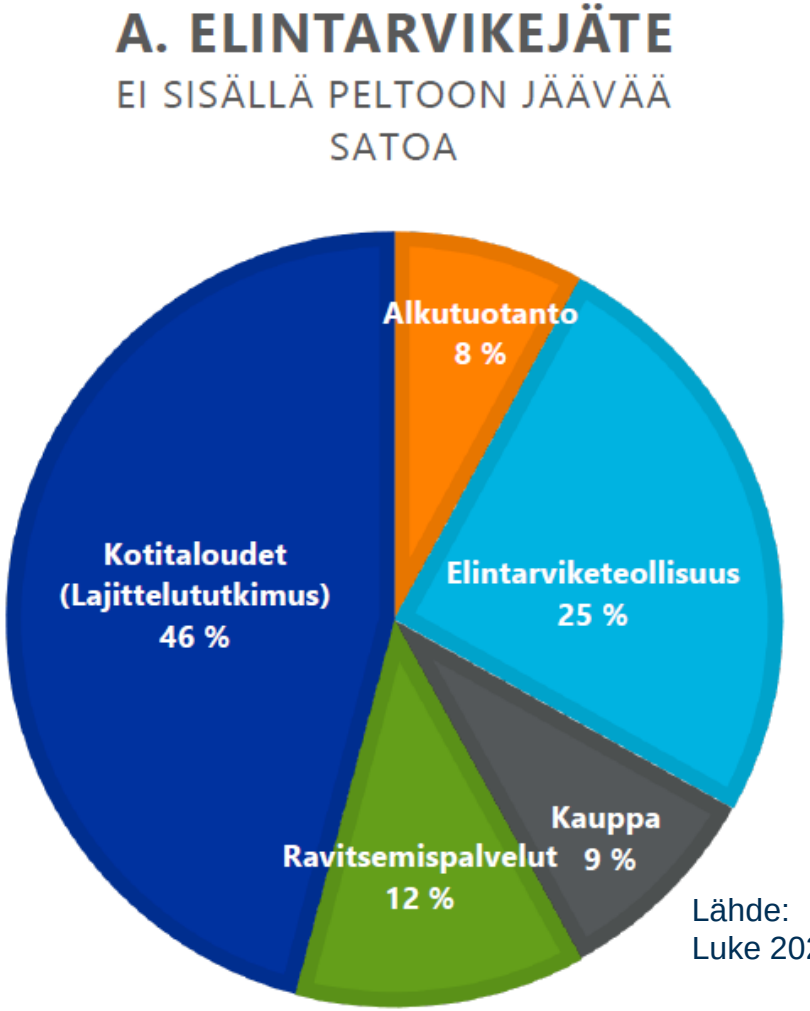

Lähde:
Luke 2021

Kommentit koskien elintarvikejätettä (2)

- Suomessa elintarvikejätettä vähennetään tehokkaasti vapaaehtoisin toimin Suomen kansallisen ruokahävikkitiekartan mukaisesti. Siinä ovat mukana kattavasti elintarvikealan toimijat, tutkimus ja hallinto.
- Toimia on kuitenkin edelleen tehostettava: Jos kotitaloudet eivät tehosta toimiaan elintarvikehävikin osalta, ei Suomi todennäköisesti tule saavuttamaan EU:n asettamaa yhdyskuntajätteen kierrätysastetta.
- Esitämme, että Suomi pyrkisi siihen, etteivät jätepuitedirektiivissä mahdollisesti asetettavat tavoitteet vähentää elintarvikejätettä olisi sitovia.
- Vaihtoehtoisesti kannatamme sitovaa tavoitetta myös kotitalouksille, koska ne edustavat koko elintarvikeketjun suurinta elintarvikehävikkiä aiheuttavaa osaa (46 % elintarvikehävikistä).
- Kannatamme valtioneuvoston näkemystä, jonka mukaan elintarvikejätteen vähentämisen tavoitteiden seurannassa tulisi olla mahdollista käyttää elintarvikejätteen vähentämistavoitteelle aikaisempaa vertailuvuotta kuin vuotta 2020.
- Kannatamme valtioneuvoston näkemystä, jonka mukaan elintarvikejätteen vähentämistavoitteet asetettaisiin erikseen jalostukselle, elintarvikkeiden vähittäiskaupalle ja muulle jakelulle, ravintoloille ja ruokapalveluille sekä kotitalouksille.
- Valtioneuvoston kannassa tulisi todeta, että elintarvikehävikin vähentämisen tavoite tulisi asettaa suhteessa vertailuvuoden prosentuaaliseen hävikkiin eikä kilomääräiseen hävikkiin asukasta kohti.

Kommentit koskien tekstiilijätettä

- Valtioneuvoston kannassa todetaan vastoin EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisua seuraavasti: *”Myös tuottajien kustannusvastuun rajaaminen koskemaan vain niitä tuotteita, jotka on asetettu saataville markkinoille direktiivimuutoksen jälkeen, tulisi tarkastella uudelleen”* (s. 17, viimeinen lause). Tämä lause tulisi poistaa.
- Pidämme hyvänä valtioneuvoston pyrkimystä saada myös etäkaupan mahdollisimman kattavasti tuottajavastuun piiriin. Sama valtioneuvoston kannan periaate tulee laajentaa koskemaan kaikkea etämyyntiä.
- Suomen kannassa tulee selkeästi tuoda esiin, että tuottajiksi on määriteltävä valmistajat ja maahantuojat eikä jakelijat. Näin on pääsääntöisesti on kaikkien muidenkin tuottajavastuullisten tuoteryhmien osalta.
- Komissio on tekstiilien tuottajavastuuehdotuksessaan pyrkinyt erityisesti huomioimaan sosiaalisia yrityksiä. Kun kustannusvastuu sekä vastuu erilliskeräyksestä, lajittelusta, uudelleenkäytöstä ja kierrätyksestä siirretään tuottajille, tulee tuottajilla myös olla oikeus jätteeseen sekä suunnitella ja kilpailuttaa operatiivinen toteutus.
- Hyvä että valtioneuvoston kannassa on otettu kantaa sosiaalisten yritysten ja muiden toimijoiden tarkkaan määrittelyyn.

Kiitos!

Ilkka Nieminen
Johtaja
Päivittäistavarakauppa ry
0500 422 216
Ilkka.nieminen@pty.fi

